

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням вченої ради
Інституту обдарованої дитини
НАПН України
від 23 грудня 2020 року
протокол № 12

Голова вченої ради

М. С. Гальченко

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок оцінювання результатів
освітньої діяльності здобувачів вищої освіти
ступеня доктора філософії
в Інституті обдарованої дитини НАПН України

Київ
2020

I. Загальні положення

1.1. Дане Положення про порядок оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – Положення) є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньо-наукової діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті обдарованої дитини НАПН України (далі – Інститут).

1.2 Положення встановлює сукупність організаційно-методичних заходів щодо перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок аспірантів, набуття ними фахових компетентностей та унормовує організацію поточного, модульного, семестрового контролю знань аспірантів, проведення практики та методичку переведення показників академічної успішності за 100-бальною системою у систему оцінок за національною шкалою та за шкалою Європейської кредитно-трансферної системи (далі – ЄКТС).

1.3. Це Положення спрямоване на реалізацію таких завдань:

- оцінювання результатів навчання (знань, умінь, навичок, інших компетентностей), набутих в процесі навчання за певною освітньо-науковою програмою та інформування аспірантів про якість досягнутих результатів;

- забезпечення дотримання принципів об'єктивного оцінювання та подолання елементів суб'єктивізму;

- підвищення мотивації аспірантів до систематичного засвоєння програмного матеріалу та активної роботи впродовж усього періоду навчання, переорієнтації їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок;

- систематизацію знань аспірантів та їх активне засвоєння;

- не допущення розбіжностей між контрольними завданнями та змістом навчальної програми з навчальних дисципліни;

- забезпечення відкритості контролю, форм контрольних заходів і критеріями оцінювання знань, умінь та навичок;

- створення належних умов вивчення програмного матеріалу й підготовки до контрольних заходів;

- аналіз результатів навчання та вплив науково-педагогічного працівника на процес самостійної роботи аспірантів і ефективність освітнього процесу в цілому;

- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей аспірантів, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності освітньої діяльності науково-педагогічних працівників.

1.4. Аспіранти мають бути чітко проінформовані про стратегію оцінювання, яка застосовується щодо їхньої навчальної програми, про те, які

методи оцінювання будуть до них застосовані, які очікувані результати, а також про те, які критерії будуть використані при оцінюванні результатів навчання.

1.5. Підготовка аспірантів передбачає виконання відповідної освітньо-наукової програми Інституту за певною спеціальністю/спеціалізацією та згідно з індивідуальним планом роботи аспіранта, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг усіх видів робіт, а також запланований захист дисертації упродовж строку підготовки в аспірантурі.

1.6. Індивідуальний план роботи є обов'язковим до виконання здобувачем і використовується для оцінювання успішності запланованої роботи. Порушення строків виконання індивідуального плану роботи без поважних причин, передбачених чинним законодавством України, може бути підставою для ухвалення Вченою радою Інституту рішення про відрахування аспіранта.

1.7. Протягом строку навчання в аспірантурі Інституту здобувач зобов'язаний виконати усі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема навчальні: здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності.

Усі аспіранти незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта. Також аспірант зобов'язаний виконати усі вимоги до наукової складової програми: провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, публікувати наукові статті за темою дисертації, проводити експериментальне впровадження, оприлюднити результати дослідження на конференціях, семінарах та вчасно захистити дисертацію.

1.8. Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.

II. Порядок організації оцінювання результатів навчання аспірантів

2.1. Оцінювання знань, умінь та навичок аспірантів проходить за результатами їх навчання. Перелік екзаменів та заліків визначається робочим навчальним планом, навчальною програмою дисципліни у відповідності до галузі знань, спеціальності та спеціалізації.

2.2. Система оцінювання знань аспірантів з кожної дисципліни включає поточний (у випадку визначення лише одного модуля), модульний та семестровий (підсумковий) контроль знань, оцінювання результатів практики. Після виконання навчального плану з відповідної спеціальності кожен аспірант складає комплексний екзамен з фаху.

2.2.1. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять, а також для перевірки результатів виконання та захисту завдань самостійної роботи.

2.2.2. Модульний контроль проводиться з урахуванням даних поточного контролю за відповідний модуль і має на меті оцінку результатів знань аспіранта після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

2.2.3. Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі екзамену чи заліку, визначених робочим навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Екзамен – форма підсумкового контролю рівня засвоєння теоретичного і практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід за екзаменаційними білетами, складеними за програмою дисципліни і затвердженими випусковою кафедрою.

Метою екзамену є перевірка рівня засвоєння аспірантами програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчого використання накопичених знань, формування власного ставлення до проблеми. На екзамені оцінюванню підлягають:

- володіння категорійним апаратом, фаховою термінологією та теоретичними знаннями;
- вміння демонструвати практичні навички при розв’язуванні задач, вирішенні ситуацій;
- вміння продемонструвати креативність та системність знань, володіння сучасними методами, методиками при вирішенні практичних питань.

Екзамен проводиться в усній або письмовій формі за екзаменаційними білетами, складеними за програмою дисципліни і затверджуються випусковим відділом. Екзаменаційні білети щороку переглядаються та затверджуються в установленому порядку.

Залік – форма підсумкового контролю рівня засвоєння аспірантами навчального матеріалу з окремої дисципліни на підставі результатів поточного контролю рівня знань, умінь та навичок здобувачів освіти. Оцінювання результатів навчальної діяльності аспірантів з обов’язкових та

вибіркових дисциплін здійснюється відповідно до навчального плану або на підставі результатів поточного контролю, тестів тощо.

2.2.4. Комплексний екзамен з фаху – це заключний етап, який здійснюється після завершення теоретичної та практичної частини навчання з метою встановлення фактичної відповідності рівня підготовки аспірантів вимогам освітньо-наукової програми. Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня інтегральної компетентності – уміння розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики відповідно до спеціалізації.

Терміни проведення екзамену визначаються навчальними планами та графіком навчального процесу.

2.3. Семестровий (підсумковий) контроль з дисципліни, яка вивчається упродовж двох семестрів, здійснюється кожен семестр у формі, передбаченій робочим навчальним планом. Загальна підсумкова оцінка проставляється за результатами останнього семестру.

2.4. Навчальна дисципліна ділиться на логічно-пов'язані змістові модулі. Змістовий модуль зазвичай завершується модульною контрольною роботою чи модульним тестом (простим, комбінованим, перехресним, розширеним і т.д.).

2.5. Підсумкова кількість балів за змістовий модуль може виставлятися за вибором викладача: а) як сума балів за усіма поточними формами контролю, передбаченими робочою навчальною програмою дисципліни; б) як сума балів за всіма формами контролю плюс оцінка підсумкової модульної контрольної (тестів); в) лише за результатами підсумкової модульної контрольної (тестів).

2.6. Кількість модульних контрольних з кожної навчальної дисципліни визначається робочою навчальною програмою і залежить від: обсягу кредитів за даною дисципліною; кількості годин, відведених на практичні заняття; форми семестрового контролю. З урахуванням вищезазначеного допускається планування однієї модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни.

2.7. Результати поточного, семестрового (підсумкового) та комплексного контролю є рівноцінними показниками рівня засвоєння аспірантами знань, набуття умінь та сформованості навичок, що визначені відповідною освітньо-науковою програмою та навчальним планом. Академічні успіхи аспірантів визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується в Інституті, реєструються з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS (Табл. 1).

Таблиця оцінок ЄКТС дозволяє здійснювати прозоре тлумачення та конвертацію оцінок з однієї системи в іншу. Ця таблиця встановлює співвідношення між різними системами оцінок в Європейському просторі вищої освіти та за його межами.

Таблиця 1.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
01-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Визначення суми балів аспіранта (здобувача) із засвоєння дисципліни $\sum_{\text{дис}}$ (до 100 балів) складається з суми балів одержаної за семестровий контроль $\sum_{\text{СК}}$ (до 30 балів) та суми балів одержаної за поточний (модульний) контроль $\sum_{\text{ПК}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

III. Контрольні заходи з оцінювання результатів навчання аспірантів

3.1. Вивчення відповідної дисципліни розпочинається з інформування аспірантів про наявність робочої навчальної програми, силабусу навчальної дисципліни, про кількість змістових модулів, зміст, форми проведення контролю та критерії їх оцінювання.

3.2. Завданням поточного контролю є перевірка рівня: засвоєння відповідного навчального матеріалу, набуття знань та сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій, умінь самостійно опрацьовувати завдання самопідготовки, здатності осмислювати сутність змісту матеріалу заняття, сформованості вмій публічно чи письмово обґрунтувати власну точку зору, уміння працювати колективно, здатність нести відповідальність за надані рекомендації та прийняті рішення тощо. Поточний контроль результатів навчання передбачає оцінювання:

– усне опитування;

- самооцінювання;
- презентацій;
- спостереження за активністю аспірантів;
- практичний контроль;
- тестовий контроль;
- рівня підготовки рефератів, есе;
- перекладів іншомовних текстів (при вивченні іноземних мов);
- рівня виконання завдань з поглибленого вивчення дисципліни;
- заліки.

Завдання поточного контролю спрямовані на допомогу аспірантам організувати свою роботу самостійно, сумлінно та систематично щодо опанування матеріалу навчальних дисциплін і мають на меті:

- визначити повноту, глибину програми дисципліни та якість сприйняття матеріалу, що вивчається;
- виявити результат засвоєння дисципліни, рівень сформованості компетентностей;
- визначити недоліки у засвоєнні навчального матеріалу і спланувати заходи щодо їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності аспірантів при підготовці до навчальних занять та визначити причини, що перешкоджають успішній систематичній навчальній роботі;
- виявити рівень навичок самостійної роботи й окреслити шляхи та засоби щодо їх розвитку;
- стимулювати інтерес аспірантів до змісту дисципліни та активність до пізнання.

3.3. Поточне оцінювання та результати поточного оцінювання знань і навичок аспірантів за семестр і(або) за кожний змістовий модуль (ЗМ) проставляються викладачем у «Журналі обліку проведення лекційних (практичних, семінарських) занять та виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії». Термін зберігання паперової форми журналу відповідає терміну навчання за відповідним освітньо-науковим рівнем.

3.4. Аспірант, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав ЗМ) має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

3.5. Аспіранту, який не набрав прохідного мінімуму, за дозволом викладача, надається можливість здачі пройденого матеріалу для отримання

необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання спеціальних тестів/контрольної роботи підвищеної складності, за виконання яких можна набрати до 40 балів.

3.6 Аспірант не допускається до складання іспиту/заліку, якщо кількість балів, одержаних за змістові модулі (поточний контроль) упродовж семестру разом з максимально можливою кількістю балів, набраних на іспиту/заліку, в сумі не буде перевищувати 59 балів.

3.7 При наявності «непрохідного мінімуму» або при відсутності оцінок поточного контролю напередодні іспиту/заліку викладач подає доповідну записку директору Інституту про недопуск аспіранта до складання іспиту/заліку, як такий, що не виконав індивідуальний навчальний план. Відмітка про недопуск у відомості обліку успішності виставляється – «не допущений».

3.8 Семестровий контроль у формі заліку – підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається з урахуванням балів отриманих під час заліку (максимальний бал – 30) та балів, отриманих за змістовні модулі (загальна сума балів, яку набрав аспірант за семестр). У відомості обліку успішності з навчальної дисципліни проставляються зведені дані за 100-бальною шкалою, за національною шкалою («зараховано», «не зараховано») та за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

3.9 Семестровий контроль у формі екзамену – підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається з урахуванням балів, отриманих під час екзамену (максимальний бал – 30), та балів – за змістовні модулі (загальна сума балів, яку набрав аспірант за семестр). У відомості обліку успішності з навчальної дисципліни проставляються зведені дані за 100-бальною шкалою, за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

3.10. Підсумкова оцінка з дисципліни заноситься до відомості підсумкового оцінювання (Додаток 1) та індивідуального плану роботи аспіранта.

Результати підсумкового контролю оцінюються від 0 до 100 балів:

– аспірантам, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовану літературу, виставляють оцінку А. При цьому оцінку – 100 балів, як виняток, можуть отримати тільки аспіранти, які, крім відмінних знань за програмою дисципліни, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, виступали на конференціях тощо;

– аспірантам, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили неточності, ставлять оцінку В;

– аспірантам, які в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускають несуттєві помилки, ставлять оцінку С;

– аспірантам, які показали задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки, ставлять оцінку D;

– аспірантам, які виявили мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчили основні терміни дисципліни та орієнтуються в матеріалі базового підручника, ставлять оцінку E.

Аспіранти, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні оцінки FX або F, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і повторно перескласти підсумковий контроль.

3.11. Екзамен/залік вважається не зданим, якщо сумарна кількість балів з дисципліни не перевищує 59 балів.

IV. Ліквідація академічної заборгованості

4.1. Аспірант, який має академічну заборгованість може ліквідувати її до початку або протягом перших двох тижнів наступного навчального семестру у визначені випусковим відділом терміни:

– за умови одержання незадовільної оцінки FX (35-59 бали) – пересклавши атестацію в установленому порядку (п. 4.4);

– за умови одержання незадовільної оцінки F (0-34 бали) – пройшовши повторне вивчення дисципліни, включно з передбаченими освітньою навчальною програмою поточними формами оцінювання і пересклавши, відповідно до критеріїв оцінювання, атестацію в установленому порядку (п. 4.4).

4.2. Перескладання підсумкової семестрової атестації (заліків, екзаменів) допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: перший раз викладачу в звичайному порядку, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням директора Інституту, у складі: члени предметної комісії, гарант освітньої програми, завідувач випускового відділу.

4.3. Аспірант, який не пересклав підсумкової семестрової атестації (заліків, екзаменів) відраховується з Інституту за академічну неуспішність або має право на повторне вивчення дисципліни (п. 4.6.).

4.4. Результати перескладання підсумкової семестрової атестації (заліків, екзаменів) вносяться до відомості ліквідації академічної

заборгованості (Додаток 4), яку аспірант отримує у науково-організаційному відділі і до індивідуального плану роботи аспіранта.

4.5. Після перескладання підсумкового контролю аспірант в той же день повертає відомість ліквідації академічної заборгованості до науково-організаційного відділу.

4.6. Аспірант із академічною заборгованістю має право на повторне вивчення навчальних дисциплін

4.7. Для організації повторного вивчення дисципліни аспірант до завершення терміну ліквідації академічної заборгованості повинен подати заяву встановленого зразка (Додаток 2) до науково-організаційного відділу Інституту і в усній формі інформувати про це завідувача випускового відділу.

Аспірант, який не подав відповідної заяви у встановлені терміни без поважної причини, вважається таким, який відмовився від повторного вивчення дисципліни, і підлягає відрахуванню з аспірантури Інституту за академічну неуспішність.

4.8. Подана заява розглядається протягом тижня комісією у складі: заступник директора з наукової роботи, завідувач аспірантури, гарант ОП, завідувач випускового відділу і при позитивному рішенні аспірант отримує дозвіл на укладання Договору та формування індивідуального графіку (плану) повторного вивчення навчальної дисципліни / проходження практики / виконання завдань для самостійної роботи та індивідуальних завдань (Додаток 3).

4.9. План повторного вивчення дисципліни (проходження практики/ виконання завдань для самостійної роботи та індивідуальних завдань) складається під керівництвом викладача навчальної дисципліни (керівника практики), який буде проводити повторне навчання (підписується аспірантом, викладачем та затверджується завідувачем випускового відділу).

4.10. При формуванні плану повторного вивчення дисципліни / виконання навчальних завдань / проходження практики враховується наступне:

4.10.1. Обсяг годин аудиторних занять при повторному вивченні дисципліни встановлюється наступним чином:

- викладач дисципліни визначає обсяг лекцій і практичних занять;
- практичні та індивідуальні завдання повторно виконуються в обсязі, передбаченому навчальним планом;
- кількість годин самостійної роботи (консультацій) визначається за погодженням із аспірантом.

4.10.2. Кількість годин для проходження практики визначається навчальним планом зі спеціальності з врахуванням фактичного виконання завдань програми практики.

4.11. Для повторного викладання навчальної дисципліни за розпорядженням директора Інституту залучаються, як правило, викладачі, які попередньо читали даний курс, на умовах погодинної оплати.

4.12. На підставі заяви аспіранта та індивідуального графіку (плану) повторного вивчення навчальної дисципліни завідувач аспірантури готує проект наказу про організацію повторного вивчення навчальної дисципліни та формує договір про надання додаткових освітніх послуг між аспірантом та Інститутом.

4.9. Повторне вивчення дисципліни може бути організоване протягом навчального семестру до початку наступної заліково-екзаменаційної сесії за альтернативною (заочною, онлайн) формою навчання.

4.10. Після успішного виконання плану повторного вивчення дисципліни аспірант допускається до підсумкової атестації на загальних засадах під час заліково-екзаменаційної сесії або в індивідуальному порядку.

4.11. Результати підсумкової семестрової атестації після повторного вивчення дисципліни вносяться до відомості ліквідації академічної заборгованості та індивідуального плану роботи аспіранта.

4.12. У разі одержання аспірантом незадовільної підсумкової оцінки за результатами повторного вивчення дисципліни він відраховується з аспірантури Інституту за академічну неуспішність.

V. Оцінювання результатів проходження практики

4.1. Практика є невід'ємною складовою освітнього процесу підготовки доктора філософії і визначальним етапом практичної підготовки аспіранта до науково-педагогічної діяльності. Основна мета практики є формування та розвиток визначених компетентностей щодо здійснення наукової та науково-педагогічної діяльності, які є результатом підготовки докторів філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

4.2. Оцінювання результатів набуття навичок та практичних умінь при проходженні аспірантами педагогічної практики відбувається за 100-бальною системою відповідно до шкали оцінювання, що діє в Інституті. За результатами захисту дослідницької практики ставиться відмітка «зараховано» або «не зараховано».

Умови проходження дослідницької та педагогічної практики регламентовані Робочими програмами.

Результати проходження педагогічної та дослідницької практики відображуються в індивідуальному плані роботи аспіранта.

VI. Заключні положення

5.1. Це Положення, а також всі зміни до нього затверджуються на засіданні Вченої ради Інституту.

5.2. Дія цього Положення поширюється на всі підрозділи Інституту, які пов'язані з підготовкою здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

Директору
Інституту обдарованої дитини
НАПН України

аспіранта __ курсу,
П.І.Б. аспіранта
моб. тел.

З А Я В А

Прошу дати дозвіл на повторне вивчення дисципліни (зазначити назву дисципліни) з метою ліквідації академічної заборгованості.

З умовами порядку ліквідації академічної заборгованості аспірантами ІОД НАПН України ознайомлений.

дата підпис аспіранта

ПІБ завідувача випускового відділу підпис

ПІБ завідувача відділу аспірантури підпис

ПІБ заст. директора з наукової роботи підпис

**Індивідуальний графік
ліквідації академічної заборгованості аспірантом**

_____
ПІБ здобувача

_____
Назва дисципліни

у ____ семестрі _____ навчального року

Вид роботи	Тема (назва) заняття	Терміни проведення	Дата, час	Кількість годин	Відмітка про виконання (відвідування)
1. Лекції					
2. Практичні заняття					
3. Індивідуальні заняття					
4. Самостійна робота					
5. Інше					
Підсумковий контроль	Форма контролю				
Разом годин					

Завідувач випускового відділу _____ ПІБ

Викладач _____ ПІБ

Аспірант _____ ПІБ

**Відомість
ліквідації академічної заборгованості**

_____
ПІБ здобувача

з вивчення _____
назва дисципліни

у _____ семестрі _____ навчального року

Вид контролю	Дата проведення	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів	Отримана кількість балів	Підпис викладача
Екзамен (залік)					
Підсумок з навчальної дисципліни					

Викладач дисципліни _____

Завідувач випускового відділу _____